

A portrait of Robert Baden-Powell, an elderly man with a mustache, wearing a wide-brimmed hat and a light-colored uniform with a sash and medals. He is standing with his arms crossed. The background is dark and slightly blurred.

1857—1941

Robert Baden-Powell

1857–1941

Robert Baden-Powell

Viršelio iliustracija iš <http://scouting.org>

Vaikystė ir jaunystė

Vakarinėje Londono miesto dalyje, netoli didelių miesto sodų Hyde Parko yra ramių pavėsių Stanhope gatvė, kokių Londone yra tūkstančiai.

Ten 1857 metų vasario 22 dieną pirmą kartą praregėjo nuostabųjį pasaulį kūdikis, kuriam likimas lėmė būti Pirmuoju Skautu ir Skautų Sąjūdžio Kūrėju ir Šefu.

Robertas Stephensonas Smythas Baden-Powellis – toks jo pilnas vardas – buvo gausios šeimos sūnus. Jo tėvas, H. G. Baden – Powellis, buvo Oksfordo Universiteto profesorius, Karališkosios Mokslų Akademijos narys, parašęs daugelį filosofijos ir teologijos veikalų. Jis buvo anglikonų bažnyčios dvasininkas, mėgęs gamtą, malonus santykiuose su žmonėmis. Tačiau mirdamas savo didelę šeimą paliko neperturtingose sąlygose. Po tėvo mirties (1860) visas šeimos ateities rūpestis teko pakelti motinai. Jo motina, Henrieta Grace, buvo admirolo W. H. Smytho duktė ir profesoriaus Piazzi Smytho, karališkoko Škotijos astronomo, sesuo.

Ir pati Anglija tada kitaip atrodė. Tai buvo karalienės Viktorijos laikai. Londone tebuvo tik atsiradę arklių traukiami tramvajai, buvo požeminis geležinkelis su mažiukais garvežiais ir dujomis apšviečiamais tuneliais. Šių dienų akimis, Londonas tada buvo archajiškai senoviškas.

Kai mirė tėvas, Robertas tebuvo trejų metų. Po tėvo mirties šeima persikėlė į Hyde Park Gate South, kur prabėgo Roberto vaikystės metai. Čia jis išėjo ir pirmąją motinos mokyklą. Jo motina, didelės pagarbos ir garso moteris, savo šeimos auklėjimo uždavinius atliko su dideliu pasišventimu, iniciatyva ir drąsa. Be savo kasdienių darbų ji daug laiko pašvėsdavo domėjimuisi ligonių darbu ir moterų auklėjimu. Ji turėjo nemaža gabumų piešti ir buvo gera akvarelininkė. Savo vaikus pratino

būti lauke ir gyventi po atviru dangumi. Iš jos, suprantama, ir jaunas Robertas nuo pat mažens išmoko mylėti ir stebėti gamtą ir vadovautis gautu jos dėsningumu ir grožio patyrimu.

Robertas iš septynių Baden-Powellų vaikų buvo penktasis. Vyriausiasis sūnus Waringtonas po tėvo mirties tebuvo 13 metų amžiaus. Baigdamas keturioliktuosius metus, pradėjo mokytis jūrininkystės „Conway“ laive. Šioje srityje jis dirbo su dideliu atsidėjimu ir entuziazmu. Su laivu jis nesiskirdavo net ir šventadieniais: tomis dienomis jis pasiimdavo savo jau pakankamai suaugusius brolius ir plaukiodavo po jūrą. Čia ir jaunas Robertas gana greitai išmoko valdyti laivą, stovyklauti, virti ir griežtai vykdyti vyresniųjų įsakymus. Broliai keliavo, išskylavo ir aplankė daug savojo krašto vietų. Čia Robertas įsigijo gero gamtininko ir žvalgo patyrimą.

Su Baden – Powellų šeima buvo pažįstamų daug žymių anglų šviesuomenės žmonių, tėvo draugų. Iš jų, dažnas šeimos svečias, pirmasis pastebėjęs jaunojo Roberto gabumus piešti, buvo John Ruskin. Berniukų labai mėgiamas buvo jų giminaitis tiltų statytojas inžinierius Robertas Stephensonas. Dažnai juos lankydavo ir žymus anglų rašytojas Thackeray; jo dovaną – sidabrinį šilingą – BP išklaikė visą savo gyvenimą. Šių prietelių žodžiai ir patarimai buvo reikšmingi jaunųjų vaikų ateičiai.

Pirmoji mokykla, kurią BP pradėjo lankyti, buvo Kensington Square. Sukakus 11 metų, BP įstojo į Tunbridge Wello mokyklą. 1971 metais jis išlaikė egzaminus į Charterhouse mokyklą. Ši mokykla turėjo istorinę vardą. Charterhouse kadaise buvo vienuolynas, įsteigtas 1371 m. Tačiau, viešpataujant Henrikui VIII, vienuoliai buvo išstremti, o jų perdėtnis nužudytas. Gražios gotikos senoviškieji rūmai per kelis šimtmečius ėjo iš rankų į rankas, kol teko Thomui Suttonui, kuris 1613 m. įsteigė ten mokyklą. Ir štai tyliose buvusio vienuolyno, kadaise krauju apšlaistytose,

sienose suaidėjo linksmų berniukų triukšmas ir juokas, berniukų, kurie įžengė į tuos rūmus mokyti, kad galėtų kurti gražesnę, negu praeityje, pasaulį. Ta mokykla pasidarė viena didžiausių ir geriausių Anglijos aukštesniųjų mokyklų. Šalia senųjų rūmų ten išaugo visas naujųjų mokyklos trobesių miestelis.

Po dvejų metų ši mokykla buvo perkelta į Godalmingą. Netoli mokyklos buvo tankus, netvarkingas miškas, kuriama dažnas BP buvimas išmokė jį sėlinti krūmais, sekti pėdsakus, stebėti paukščių ir žvėrių gyvenimą, vikriai sugauti ir meistriškai išsikepti kurį žvėrelį, pasistatyti palapinę, vartoti mažąjį kirvuką...

Šioje mokykloje BP praleido kelerius metus.

Trylikos metų BP buvo vidutinio ūgio, rudų garbanų, žvalių ir labai linksmų atvirų akių, kurios jam laimėdavo daug draugų. Nors jis ir nebuvo geriausiu mokiniu nei atletu, tačiau dėl savo linksmumo, taktiškumo, mandagumo ir tvarkingumo jis naudojosi visų populiarumu ir širdingumu.

Atsitikdavo kartais, kad ir jis suklupdavo, tačiau mokėjo greitai nepalankias sąlygas įveikti ir vėl laimėti palankumą. Nemėgo tuščių ir negerų kalbų bei kvailų šposų ir sugebėjo tinkamai paveikti draugus. Visus apkrėsdavo gera nuotaika.

Mokykloje dėl savo jaunatviškos nuotaikos, draugiškumo ir tvarkingumo jis nejučia pasidarė berniukų vadovu.

Mokyklos darbas jam gerai sekėsi. Pamokas ruošė tvarkingai, mėgo žaidimus, nežinojo nuobodžių ir tuščių valandų. Gražiai žaidė futbolą mokyklos komandoje ir jau mokykloje pramoko taikliai šaudyti.

Matematika ir klasikinės kalbos jam sekėsi blogiau, labai nemėgo graikų kalbos. Tačiau ir čia ne tik nenusimindavo, bet pasistengdavo dar ir draugams padėti.

Jis pasižymėjo humoru, piešimo ir vaidybiniais gabumais, kuriuos stengėsi visą gyvenimą išnaudoti. Pasakojama, kad kartą, rengiantis mokyklos pristatymui, netikėtai susirgo vienas artistas. Mokytojo prašomas, BP sutiko jį visiškai nesirengęs pavaduoti. Scenoje taip puikiai ir juokingai atliko prancūzų kalbis pamoką, kad privertė juokais plyšti jaunų žiūrovų salę. Laimė tik, kad prancūzų kalbos mokytojas į vakarėlį nebuvo atėjęs... Kaip artistas komikas, BP turėdavo didelį pasisekimą.

Būdamas mokykloje BP gavo ne tik bendrųjų žinių, bet drauge jis įsigijo daug praktiškų žinių, kurias vėliau panaudojo skautybei, apie tai tada dar visai negalvodamas.

1876 m., baigęs Charterhouse mokyklą, BP norėjęs įstoti studijuoti į Oksfordo universitetą ir į tą patį skyrių, kur jau studijavo jo vyresnysis brolis Jurgis. Tačiau, tenka pažymėti, kad čia jis turėjo pergyventi vienintelį jo gyvenime nepasisekimą: egzaminavęs jį profesorius pareiškė, kad jo pasirengimas esąs „per menkas“. Po šio nepasisekimo jis ryžosi palikti universitete laisvuojų klausytoju, bet netikėtas įvykis pastūmėjo jį į tokį kelią, apie kurį pirmiau jis nebuvo nė pagalvojęs.

BP teko kartą skaityti sąlygas norintiems tapti karininkais ir todėl pats sumanę (nors ir be vilties) dalyvauti šiame konkurse. Ir pats nustebino savo draugus, kai, pasibaigus konkursui, sužinojo, kad iš septynių šimtų konkurso dalyvių jis laimėjo kavalerijos dalykų antrąją, o pėstininkų dalykų – ketvirtąją vietą. Laimėję konkursą kandidatai buvo pasiūsti į karo kursus Sandhurste, o pirmieji šeši paskirti tiesiai į pulkus.

Atsitiko taip, kad BP pavasarį vaigęs aukštesniąją mokyklą, rudeniop jau buvo paskirtas į 13-ąją husarų pulką.

Universitetui neteko atitaisyti savo klaidos, nors atitinkamo fakulteto dekanas dr. Lidell ir parašė BP motinai: „Gailiuosi, kad neturime BP įrašyto į mūsų studentų sąrašus“.

Dabar BP teko paprasta anglų šeimų jaunesniųjų sūnų dalis – dirbti kolonijoje. Metropolijoje ne visiems yra vietos darbo, o kolonijoje energingiems jaunuoliams buvo lengviau pasižymėti, iškilti į viršūnes ir laimėti ateitį.

Karinis gyvenimas

Jau matėme, kad Baden Powellis anksčiau visai nesvajoto būti kariu, tačiau, kaip daug kam, ir jam teko tarnauti tėvynei kario uniformoje. Ir šioje profesijoje jis, palyginti, didelę gyvenimo dalį dirbo atsidėjęs ir su meile.

Pirmą kartą Indijoje

Pulkas, į kurį buvo paskirtas BP, stovėjo Luknowe, netoli Nepalo, Šiaurės Indijos pasienyje. BP – 19 metų amžiaus ir jaun. leitinantas – „Serapis“ laivu greit išplaukė į Indiją. Po penkių savaitių jis jau buvo Indijoje, toli nuo Anglijos, bet savo širdimi ir meile jis tada ir visad buvo arti savo tėvynės, kuriai visą gyvenimą ištikimai tarnavo.

Pirmą kartą BP Indijoje su maža pertrauka išbuvo septynerius metus. Tai buvo jaunojo BP gyvenimo praktikos mokykla, padėjusi pagrindą karinės jo ateities karjerai.

Čia jis greit apsiprato su nauju darbu, kurį tvarkė sistemingai: pasižymėjo tvarkingumu, santūrumu ir taupumu. Kai kitų jo draugų laišškai tėvams buvo pilni pinigų prašymo, BP, atvirkščiai, prašydavo atsiųsti linksmų dainų. Jis rengdavęs kareiviams pramogas su linksmų vaidinimų programomis.

Po metų neįprastas Indijos klimatas atsiliepė ir BP sveikatai, prie to dar prisidėjo labai stropus jo rengimasis karo dalykų egzaminams. Liepos mėn. sedėjo egzaminų suole su skaudama galva ir pakilusia temperatūra, tačiau egzaminus išlaikė pirmuoju ir geriausiu pažymiu

tais metais visoje Indijoje. Už šį pasižymėjimą BP be eilės buvo pakeltas į leitinanto laipsnį. Bet dabar buvo taip pavargęs, kad gydytojo liepiamas išsirūpino atostogų ir leidimą grįžti tėvynėn pasigydyti. Po dvejų metų tarnybos BP vėl tuo pačiu laivu išplaukė Anglijon.

Pirmosios atostogos

Anglijoje jis išbuvo 18 mėnesių, bet tai nebuvo jam tik laisvalaikis. Čia jis geriausiu pažymiu baigė šaudybos kursą. Visai pasveikęs, 1880 metais jis vėl grįžta į savo pulką Indijon. Pasiekęs Indiją, sužinojo, kad jo pulkas keliamas į Kandagarą, Afganistanan. Skubėjo į Luknową, tikėdamasis rasti savo pulką dar senoje vietoje, bet pavėlavo. Su kitais pavėlavusiais draugais išvyksta į Kandaharą, bet čia sužino, kad pulkas išvykęs į Kokoraną.

Vėl savo pulke

Kokorano dienos buvo nuotykingos. Čia BP teko dalyvauti Maiwando kautynėse, kur jis padarė tos srities žemėlapi, lėmusį BP karjerą. Tai buvo geriausias žemėlapis, daug padėjęs Afganistano kare anglų kariuomenei. Sekanti pulko stovykla buvo Quetta. Viename žygyje, jodamas naktį, BP netyčia persišovė koją. Gulėdamas Quettos ligoninėje jis daug paišė, mokėsi indų, persų ir prancūzų kalbų.

Quetta – nesveiko klimato vieta. Daug karių sirgo drugiu. Kad apsaugotų nuo tos ligos, BP rengė kareiviams vaidinimų, koncertų, žaidimų, rungtynių pusvalandžius, nes gera nuotaika buvo geriausias vaistas nuo drugio.

Čia jis buvo paskirtas pulko šaudybos instruktoriumi.

Iš Quetos pulkas, atlikęs 900 mylių (1450 km) žygį, persikėlė į gražų ir sveiko klimato Mutros miestą. Čia būdamas BP daug lošė polo ir pamėgo stirnų medžioklę. Jis, kaip pirmos klasės jojikas ir taiklus

šaulys, didelėse karininkų šernų medžiotojų lenktynėse laimėjo pirmąją dovaną, vadinamą Cadir Cup. Apskritai, BP mėgo sportą, kai jis buvo surištas su pavojumi.

Dėl pasišventimo savo pareigoms, draugiškumo, plačios iniciatyvos, BP 1883 – dvidešimtais savo amžiaus – metais buvo paskirtas pulko adjutantu.

Nors būdamas šiose pareigose ir turėjo daug darbo, tačiau rado atliekamo laiko piešti ir parašė kelias kariškas knygas.

Kariškas ir viešas gyvenimas ir sportas neapėmė dar BP gyvenimo. Laikas nuo laiko jis atitrūkdavo nuo civilizacijos ir, pasigavęs čiabuvių berniukų, apkeliaudavo eilę retų vietų, kur jis galėdavo stebėti gamtą. Tuo būdu jis išgyvendavo labai daug nuotykių ir susipažindavo su vietinių gyventojų papročiais. Daug laiko praleisdavo miškuose, stebėdamas žvėrių gyvenimą, jų papročius ir elgimosi būdą.

Be savo tiesioginių pareigų BP rasdavo laiko scenai. Jis buvo geras artistas – humoristas, mimikas.

Pradžioje jo įplaukos, kaip žemesnio laipsnio karininko, siekė 120 svarų per metus, o jis neturėjo jokių kitų privačių pajamų. Todėl BP turėdavo pats sau reikiamas pajamas susidaryti, o tai jam padėjo artistiški ir rašytojiški gabumai. Greit jis rašė įvairiuose žurnaluose. Be to, BP piešdavo dekoracijas ir darydavo kostiumams eskizus.

1884 metų gale 13-tasis husarų pulkas buvo komandiruotas į Natalį, kur turėjo pasirengti dalyvauti Charles Warrens ekspedicijoje į Bechuanaland, Afrikoje. BP pardavė savo arklius ir kitus mažiau reikalingus daiktus ir su džiaugsmu atsisveikino su Indija, kad išvystų savo svajonių kraštus, kuriems, kaip jis pats rašė, dėjo daug vilčių. Ir jos neapvylė. Afrika buvo jam kraštu, kur jis daugiausia rado progų savo energijai, ištvermei ir nepalaužiamai valiai pareikšti ir talentui organizuoti. Šis kraštas vėliau jam tapo antrąja tėviške.

Afrikoje

Natalin BP buvo išsiųstas ne kariauti, bet ištirti Drakensbergo praejimui į būrų pasienį. Pirmojoje savo žvalgybinėje ekspedicijoje į krašto gilumą jis turėjo surinkti žinias apie zulus. Šį žygį jis atliko persirengdamas tai žurnalistu, tai medžiotoju. Neskuto barzdos, kad niekas jo nepažintų. Ir savo uždavinį jis puikiai atliko. Žinios, kurias jis ten gavo, buvo nepaprastai vertingos, nors jų reikšmė tuo metu nebuvo įvertinta. Būrų karui prasidėjus, į jo padarytas pastabas, žemėlapiu pataisymus ir pranešimus nebuvo reikiamai atsižvelgta ir net ignoruota.

1885 m. į Pietų Afriką atvažiavo BP brolis Jurgis, kaip kolonijų reikalų žinovas ir generolo Warrens politinis patarėjas. Nors jis ir buvo 10 metų vyresnis, bet abu broliai gražiai sutardavo: vyresnysis mielai padėdavo jaunesniajam savo patarimais, darbu, pažintimis ir patyrimu. BP esant nuolat užimtam, Jurgis prižiūrėjo ir kaikurių BP knygų išleidimą. Vyresnysis brolis mirė 2 metai prieš Mafekingo žygį.

Medžioklės atostogos

1885 m. vasarą BP buvo gavęs dviejų mėnesių atostogų ir jas drauge su penkiais savo draugais ir žinomu Pietų Afrikos medžiotoju Reuben Beningfieldu sunaudojo laukinių žvėrių medžioklei Afrikos gilumoje. Tos medžioklės žygio metu dėl nuostabaus mokėjimo tykoti žvėris BP iš čiabuvių gavo „vyro, kuris šaudo gulėdamas“ vardą. Medžioklė buvo įdomi ir nuotykinga, iš kurios BP nusiuntė ir motinai didelį rinkinį vertingų trofėjų.

Anglijoje

1885 m. gale BP pulkas vėl buvo perkeltas į Angliją, Norvičė. Čia jis išbuvo dvejus metus, kurie prabėgo kaip viena diena. Čia jis instruktuoja iš specialių dalykų Norvičė, Kolčestero ir Liverpulio įgulas.

Kelionės po užsienius

1886 m. su jaunesniuoju savo broliu, Škotijos gvardijos karininku, BP aplankė Vokietiją, Rusiją. Sekančiais metais lankėsi Elzase ir Lotaringijoje, Strasbūre.

Vėl Afrikoje

Savo knygoje „Mano žvalgybos kelionės“ BP aprašė įdomius jo suėmimų, pabėgimų ir kt. savo slaptų kelionių nuotykius.

1887 m. anglų kariuomenės manevruose BP buvo teisėjas.

Tų pačių metų gale Pietų Afrikos gubernatorius Henry Smith, BP giminaitis, pakvietė jį savo adjutantu. BP sutiko ir vėl atsidūrė Afrikoje. Pradžioje ši tarnyba jam buvo nuobodi, tačiau 1888 metų viduryje, prasidėjus žygiui prieš zulus sukilėlius, jo tarnyba vėl pasikeitė. Apie tai jis rašė motinai:

„Traukiam į zulų kraštą: generolas, pulkininkas Curtis ir aš. Atrodo, ten bus blogai. Kad tik nebūtų po visko, kol atvyksime. Įsakėme garlaiviui plaukti didžiausiu greičiu, kad tik katilai nesprogtų.“

Tuo metu ten buvo sukilęs Dinuzula, senojo zulų vado Kechago sūnus. Zulai, karingiausia Pietų Afrikos kafų giminė, anglų paimta, buvo paskirstyta į 8 grupes, kurių vieną valdė Dinuzula. Jam sukilus, su juo nuėjo keturios grupės, dvi sukilime nedalyvavo, likusios dvi buvo anglų pusėje.

Po pirmųjų nepasisekimų generolas Smith negaišdamas sudarė turimų kariuomenės dalinių ekspediciją, kurioje BP buvo štabo viršininku.

2000 ištikimų anglams zulų būriui vadovavo būras John Dunn.

Žygis buvo sunkus. Daug šios ekspedicijos dalyvių – anglų ir vietinių – žuvo. Tačiau ekspedicija savo uždavinį atliko. Kraštas buvo nuramintas, Dinuzula sumuštas ir kariuomenė grįžo į Echovą. BP įdomiai aprašo peržvalgą, kurią padarė savo žmonėms Dunnas. Visi zulų kariai pusračiu

susėdo aplink jį, kur BP pirmą kartą išgirdo tūkstančių giendamą „Een gon yeama...“ giesmę. Ją vėliau išmokė skautus dainuoti.

Tačiau Dinuzula vėl sukilo. Vėl anglai traukė į Cežą Bush, kur buvo Dinuzulos stovykla. Vieną naktį Dinuzula surengė naktinį puolimą. Kad ne BP budrumas, - visa stovykla galėjo būti išžudyta. Tačiau BP laiku įspėta, anglų stovykla išsklaidė puolikus ir persekiojo, kol Dinuzula nepasidavė nelaisvėn. Po to Zulų kraštas ilgam nurimo.

Po šio žygio BP už pasižymėjimus buvo pakeltas į majoro laipsnį.

Ekspedicija į Svazilandą

1889 m. BP gavo atostogų ir išvyko į Angliją. Atostogose būdamas susipažino su būsimu Svazilando ekspedicijos vadu seru Winton. Svazilandas buvo didelių gamtos turtų kraštas, viliojęs aukso ir deimantų ieškotojus ir visokius perėjūnus. To krašto reikalams sutvarkyti ir buvo paskirta anglų ir būrų komisija. Šion komisijos ekspedicijon buvo pakviestas ir BP. Ekspedicija ėjo per Durbaną, Moritzburgą ir Johanesburgą, kur susitiko su Transvalio būrų respublikos prezidentu Kriugeriu. Atlikdama savo uždavinius, ekspedicija, dešimtim jaučių kinkytas vežimas, pasiekė Transvalo sostinę Pretoriją. BP ir kiti čia buvo prezidento Kriugerio svečiai, kur turėjo progos susipažinti su daugeliu būrų karininkų ir generolų, su kuriais vėliau teko aršiai kautis. Iš čia komisija išvyko į Svazilandą, ten sėkmingai atliko savo paskirtį ir greit grįžo.

Maltoje

Tuo tarpu generolas Smith buvo paskirtas Maltos salos generalgubernatoriumi, kuris BP, buvusį savo adjutantą, pasikvietė sekretoriumi. Jis kvietimą priėmė ir 1890 m. jau buvo Maltoje. Pakelėje aplankė Neapolį, Mesiną, matė Vezuvijų ir Etną. Iš Maltos jis aplankė Alžyrą, Italiją, Albaniją, Graikiją, Turkiją, Tunisą, Bosniją ir Herzogoviną.

Lėšų kelionėms gaudavo už parašytus laikraščiams straipsnius. Vėliau išleido tų kelionių aprašymų knygas.

Maltoje būdamas BP be kitų darbų tvarkė seną istorišką Maltos ordino pilies arsenalą, įstegė labai populiarių kareivių ir jūrininkų pramogų klubą ir kt.

Netrukus šias nuobodžias pareigas BP pakeičia kitomis – jis tampa žvalgybos karininku Viduržemio jūroje.

Tarnyba Maltoje buvo neįdomi. BP apie tai rašė motinai: „Čia aš skęstu raštinės darbuose arba gaištu laiką salionuose... aš pasiilgau fykumų ir pavojingų žygių“.

Grižta į seną savo pulką

1893 m. pulkininko Baker Russelio pakviestas, BP vėl grįžta į 13ąjį husarų pulką, stovėjusį tuo metu Airijoje. Čia jis randa senų savo draugų ir su įprastu atsidėjimu griebiasi darbo. Pasižymėjęs per manevrus, atkreipė į save generolo Wolseley dėmesį. Kai vėliau lordas Wolseley rengė ekspediciją į ašantų kraštą, jis atsiminė sumanų kavalerijos karininką, kuriuo buvo BP, ir pakvietė toje ekspedicijoje dalyvauti.

Ašanti krašte

1894 – 1896 m. karo ekspedicija į ašanti kraštą buvo ketvirtoji iš eilės, nes pirmosios nebuvo pavykusios. Ekspedicijos tikslas buvo pašalinti visų neramumų priežastimi buvusį ašantų karalių Prempeh.

BP ekspediciją sudarė vietinis pionierių dalinys. Nuo pajūrio ligi to krašto sostinės Kumasi („Mirties vieta“) reikėjo nutiesti 150 mylių kelią. Darbas buvo sunkus, nes reikėjo nugalėti neįžengiamus miškus, kurie buvo išraižyti daugybės upių. Be to, reikėjo kovoti su ligomis, moskitais ir klasta. Išvalytos džiuglės ir pastatyta daug tiltų. BP uždavinys buvo žvalgyba ir pionierija, kur jis sutvirtino patyrimą ir įsigijo daug reikalingų žinių. Šis

žygis buvo sėkmingas ir apsiėjo be kraujo praliejimo. Ašanti kraštas buvo užimtas, karalius Prempeh su karaliene ir visu „dvaru“ paimtas į nelaisvę, karalius buvo išvežtas į Elminą ir gyveno ligi 1924 m., kol jam, „vilkui su išlaužtom iltim“, buvo leista grįžti į gimtinę. BP ašantuose niekad nepamiršo. 1923 m. jam rašė kapitonas Rantray: „Seni ašantai vis jus atsimesna, vadindami Kantakye arba „vyru su didele skrybele“.

Po šio žygio baigėsi Ašanti karaliaus žiaurumai ir žmonių kankinimas. Per trumpą laiką kraštas pakilo, miestai sumodernėjo, žmonių gerbūvis pasitaisė.

Matabelų žygis

Po ašantų žygio BP buvo pakeltas į pulkininko leitinanto laipsnį ir grįžo Airijon. Tačiau netrukus vėl gavo Vyr. Štabo paskyrimą. Dabar BP buvo paskirtas ekspedicijos štabo viršininku pas Frederick Carrington. Jis šiuo paskyrimu buvo labiausiai patenkintas ir tai jis vadino kaip įdomiausius savo gyvenime nuotykius. Ši ekspedicija ypač patvirtino, kad geras žvalgymas privalo sugebėjimo ir drąsos, o BP tuo pasižymėjo.

Matabelos kraštas mums yra žinomas Rodezijos vardu, kurs tos ekspedicijos metais buvo beveik laukinis ir baltųjų kolonistų mažai tegyvenamas.

Matabelai giminingi zulams, o į tas sritis juos atvedęs Unzilikati XIX a. pradžioje. Ten atsikėlę, jie nuolat plėšė apylinkės sritis. 1890 m. jų krašto didelius plotus užėmė anglas Rhodes. Dabar, kai senu papročiu, matabelai išėjo plėšti, jie sutiko pasienio policiją, kuri juos išvaikė. Rhodes užėmė ir jų sostinę Buluwayo. Matabelai nerimo. Tie metai buvo jiems sunkūs, nes lietinga vasara ir šarančiai sunaikino derlių, o maras – galvijus. Dėl šių nelaimių, žinoma, buvo „kalti“ baltieji. Vadų kurstomi jie sukilo ir 10000 jų apsupo sostinę.

Atvykusi iš Keiptauno šio skyrelio pradžioje minėtoji ekspedicija po 3 savaitių atkaklių kautynių matabelus privertė pasiduoti. BP tame žygyje vadovavo būriui, kuriame buvo kalnų pėstininkų kuopa ir daug savanorių būrų ir kolonistų. Savo uždavinį jis gerai atliko.

Prieš puolimą BP atliko žvalgybą ir padarė tikslus ir vertingus žemėlapius.

Dėl savo žvalgybinių žygių BP vietinių gyventojų buvo vadinamas „Impeesa“, kas reiškia vilką, kuris niekad nemiega. Čia jis laimėjo gerą kario vardą ne tik savųjų, bet ir priešų tarpe.

BP niekada nevengdavo pavojaus, kuris jį stačiai viliodavo; taip jis ir įsigijo tikro žvalgo atsargumą. Jo drąsa – su atsargumu mokėti skaityti ženklus – padarė jį didžiausiu žvalgu.

Po šio žygio, įvedus krašte tvarką, BP 1897 m. pradžioje grįžo į Angliją.

Paskutiniame žygyje jis dirbo drauge su pulkininku Plumer, ir būsimasis maršalas BP mokėjo duoklę už sugebėjimą ištirti ir išgauti stebuklingiausių žinių apie kalnų įtvirtinimus ir jų paslaptis. Čia BP pirmas pritaikė vietos sąlygoms uniformos pakitimus. Pavyzdžiui, čia buvo priimta ir kaubojų skrybėlė: ji buvo praktiška, lengvesnė negu šalmas, apsaugodavo nuo saulės ir, einant per krūmus, pridengdavo akis ir ausis.

Iš savo paskutinės ekspedicijos į Matabelą jis parašė knygą „Matabelos žygis“ (1896), kuri iš jo raštų yra labiausiai skaitoma.

Šio žygio pergyvenimus, patyrimą ir išvadas BP vėliau panaudojo skautiškoms pratyboms.

Vėl Indijoje

Po Matabelos žygio jis buvo pakeltas pulkininku ir 1897 m. paskirtas 5 – ojo dragūnų pulko vadu Indijoje. Nors ir nenoriai skyrėsi su savo

senuoju pulku, bet su įprastu entuziazmu ir nuoseklumu atsidavė naujam darbui. BP pastangos padaryti savo vyrus laimingais greitai laimėjo jų simpatiją. Svarbiausias jo darbas buvo naujų pratybų metodų pritaikymas. Visą įgulą jis paskirstė mažais pustuzinio vienetais, kas paprastai vadinama patroliais. Tie, kurie pratybose pasižymėdavo ir gerai atlikdavo uždavinius, gaudavo teisę nešioti specialų atsižymėjimo ženklą, o tai buvo kompasas šiaurės poliaus rodyklės galvutė.

1899 m. BP išvyksta tėvynės atostogų, drauge su savimi parsiveždamas savo daliniams skaitytų paskaitų ir praktiškų pavyzdžių – „Žvalgybos pagalbinių priemonių“, angliškai „Aids to scouting“ rankraštį. Dar prieš jį išspausdindamas, pasirodžius būrų karo pašvaistei, BP gauna naują paskyrimą specialiam žygiui vėl į Pietų Afriką.

Mafekingas

Mafekingas – nedidelis miestelis, tačiau anuo metu svarbus susisiekimo geležinkelio mazgas tarp Keiptauno, Rodezijos ir Trasvalio. Dėl to ir anglai ir būrai buvo įsitikinę, kad tas, kas turės Mafekingą, valdys ir visą Pietų Afriką.

BP buvo įsakyta organizuoti Bečuanlando ir Rodezijos sienų gynimą, neleisti būrams paimti svarbiųjų Buluwaya ir Mafekingo pozicijų, puolimo atveju kiek galint ilgiau atlaikyti, kol ateis pagalba. Sienos, kurias BP turėjo ginti, buvo apie 500 mylių. Savo jėgas todėl jis turėjo perskirti: viena dalis liko Rodezijoje, kita dalis – Mafekinge.

1899 rugsėjo 9 d. BP, gavęs iš Transvalio išpėjamąjį savo agento pranešimą – „Laukiam didelio lietaus, žiūrėkit savo šieno“ – pasirengė gyvimuisi: civilius gyventojus išsiuntė į Keiptauną, o su kariuomene įsitvirtino mieste.

Būrai, vadovaujami generolo Cronje, prieš puldami Rodeziją, pirma

buvo pasiryžę paimti Mafekingą.

Kriugeris, Transvalio respublikos prezidentas, pasiuntė anglams ultimatumą pasiduoti. Po rugsėjo 13 d. pirmojo susidūrimo, rugsėjo 16 d. gen. Cronje pasiūlė anglams pasiduoti. BP pasiūlymą atmetė. 2000 gynėjų stojo prieš 9000 gerai ginkluotų puolančių būrų. Reikėjo pakelti sunkią kovos našta.

Mat nuo Mafekingo išlaikymo priklausė anglų prestižas vietinių tautų tarpe. Įvykis apie garsųjį apsupimą virto pasaka ir sujaudino pasaulį. Ir, nežiūrint į tai, kad viešoji pasaulio opinija ir simpatija nebuvo gynėjų pusėje, tačiau geras vadas, o su juo ir drausmė ir susiklausymas nulėmė laimėjimą, pašalinusį ilgam laikui nenutrūkstančius vietinius kivirčius ir praskynusį kelią naujoms pasaulio pažangos idėjoms.

Tačiau ne karo eiga ir laimėjimai mus domina, o labiau tai, kad pasitikėjimas ir patikėjimas visa pakelia ir daro.

Mafekinge be karių svarbias pareigas atliko savanorių berniukų tarnyba. Jiems buvo patikėta taip svarbi ryšių ir pašto tarnyba. Jauni berniukai tai, kas jiems buvo patikima, atlikdavo su pasišventimu ir drąsa. Dėl to jie gavo net Mafekingo kadetų vardą ir liko istoriniu pasišventimo ir pareigingumo pavyzdžiu.

Šis „atradimas“ BP palengvino kitų pokarinių uždavinių įvykdymą. Šiuo pavyzdžiu BP suorganizavo ir apmokė žemės policiją pokariniam Pietų Afrikos sutvarkymui. Jaunų vyrų policija buvo parengta taip, kad ja galima būtų pasitikėti įvairiose nenumatytose aplinkybėse. Griežta disciplina ir pasitikėjimo auklėjimas parengė darbščius, budrius ir didelį darbą atlikusius jaunuolių būrius. Koks tai buvo sunkus darbas, galima būtų suprasti tik iš to, kad po šio karo BP teko sutvarkyti kraštas, didesnis kaip Vokietija ir Prancūzija, paėmus drauge.

Sakoma, kad ligi Mafekingo BP buvo tik gabus, energingas,

ištvermingas, sumanus anglų karininkas, kokių anglai, ypač kolonijose, turi daug. Mafekingo apgynimas, trukęs net 217 dienų, BP išskyrė ir pagarsino. Mafekingo išvadavimas visos Anglijos buvo entuziastingai sutiktas – gaudė bažnyčių varpai, namai puošėsi vėliavomis.

Mafekingo agulimui pasibaigus, BP pakeltas į generolo majoro laipsnį.

Po paskutinio karo Pietų Afrikoje BP atšaukiamas į tėvynę ir 1903 m. paskirtas anglų kariuomenės kavalerijos inspektorium. Tuo metu jis aplankė Kanadą, JAV, Vokietiją, Rumuniją, Italiją. 1905 m. plačiai apkeliaavo Afrikos kraštus.

Praslinkus penkeriems metams po Pietų Afrikos operacijų, BP pakeliamas į generolus leitenantus. Dabar jau atrodė, kad su tuo baigsis kariška BP karjera, nes jis buvo pasiekęs aukščiausiojo įvertinimo ir pagerbimo.

Atsižvelgiant į BP sumanumą ir neišsenkamą entuziazmą jis buvo kviečiamas visur, kur reikėjo atlikti rūpestingą žygį ar padėti geros organizacijos pagrindus.

Lordui Haldane prikalbėjęs, jis ėmėsi dar vadovauti naujosios žemyno armijos Northumbrian divizijai, kur jis atliko didelį auklėjimo ir organizacijos darbą.

Skautybės mintis

Dirbdamas su kareiviais ir atlikdamas visą eilę svarbių žygių, BP pastebėjo, kad patikėjimas jaunuoliams svarbių uždavinių visada davė gerus rezultatus ir užtikrindavo laimėjimus.

Baigiant karjerą kariuomenėje, pasiekus didžiausio pasisekimo ir pakilimo, BP ir kilo skautų idėja.

Po Mafekingo jam atsiskleidė du keliai. Pirma, BP iš buvusių

Mafekingo jaunųjų didvyrių gaudavo daug laiškų, į kuriuos jis atsidadėjęs atsakydavo. Apsupime jis pamatė, kaip naudingi gali būti berniukai, jei jiems patikėta atsakomybė.

Antra, tai jo kariška „Žvalgybos vadovo“ (Aids to scouting, 1899) knyga. Sugrįžęs Anglijon, jis buvo nustebintas, matydamas, kad jo knyga naudojama mokyklose, kaip metodas pastabumui ir atminčiai lavinti. Be to, ir William Smith, berniukų brigados įkūrėjas Mafekinge, taip pat atkreipė BP dėmesį, kad žvalgybos ir pastabumo mokymas turi didelę įtaką berniukų auklėjime. Todėl šių paskatinimų įtakoje BP visą savo ilgametį patyrimą ir medžiagą susistemizavo ir, norėdamas dar kartą savo patyrimo sėkmingumą patikrinti, jis 1907 m. suerengė Brownsea saloje specialią stovyklą, parinkęs jai 20 įvairių profesijų ir išsilavinimo berniukų. Darbas toje bandomojoje stovykloje patvirtino jo metodo tikrumą ir auklėjimo rezultatų sėkmingumą. BP stovyklos rezultatais buvo patenkintas.

Sekančiais metais jis skautybės idėją „Skautybės berniukams“ knygoje paskelbė Anglijoje, iš kurios ji žaibu apėmė visą pasaulį. „Skautybė berniukams“ susilaukė didelio pasisekimo ir per visą BP gyvenimą svetimųjų kalų vertimais jos pasirodė daugiau kaip pusė milijono egzempliorių.

Skautybės pasisekimas ir išplitimas

Nors BP labai mėgo savo profesiją, bet skautybės labai jis išstojo iš kariuomenės ir pasišventė berniukų auklėjimo darbui. Prieš šį sprendimą BP buvo dar paveiktas pastebėjusių naujo auklėjimo vertę karaliaus Eduardo VII ir karo sekretoriaus Lordo Haldane. Lordas Haldane taip įvertino skautybės reikšmę ir jos kilimą: „Aš jaučiu, kad jūsų skautų

organizacija turi didelę reikšmę ateičiai ir tai, galimas dalykas, bus jūsų didžiausias pasitarnavimas mūsų kraštui, kuriam jūs save pašvenčiate“.

Kartą pažadinta skautybės mitnis, kaip sakiau, kilo žaibu. Nespėjus 1908 metų pradžioje pasirodyti „Skautybės berniukams“ knygai, tą pačių metų gale Anglijoje jau buvo skautybės idėjos kelyje išsirikavusių 60000 skautų. Greit kylanti ir vis plačiau apimanti jaunimą skautybė jau savo pradžioje susidūrė su nemažomis kliūtimis. To laiko visuomenė ir ypač mokykla skautus dėl jų „keistos“ uniformos, gero darbelio, kilmės, auklėjimo metodų sutiko labai nepalankiai ir net su pašaipa. Skautybei buvo prikišama, kad ji per maža praktikuojanti fizinį lavinimą, kad ji esanti militaristinė ir t.t. Tačiau naujasis sąjūdis, sukėlęs to meto pedagogų tarpe beveik revoliuciją, nesulaikomai kilo ir plėtėsi. Neabejodamas pasisekimu ir naujojo sąjūdžio sistemos tikrumu jau pirmomis skautybės kilimo dienomis BP beveik visą savo laiką pašventė šiai jo paties pažadintai skautybės idėjai sėkmingai įgyvendinti ir ją apipavidalinti įstatų, programos, uniformos ir kt. atžvilgiu.

Dabar BP nežinojo nė „poilsio žodžio“, nes tik miegas pakeisdavo jo darbą. Jo asmenybė didelę rolę lošė darbo pasisekime. Jis pats buvo suaugęs su tuo, ką jis skelbė ir ko mokė. Jis nekėlė jokių pretenzijų ir, nežiūrint to, kad jis dabar susilaukė daug gerbėjų, liko visada draugiškiausiu ir pašnekesiuose ir darbe. Savo metodo idėja, savo pasišventimu BP nejučia įsigijo visame pasaulyje draugų, pasišventusių eiti kilniųjų žmonijos idealų ir artimos bičiulytės keliu.

BP ne tik anglų dominijos ir kolonijos, bet jau ir kiti kraštai kviečia pas save, kad jis pasidžiaugtų gražiu skautybės kilimu. Taip jis pradėjo visą eilę kelionių po pasaulį, kurios padėjo sujungti pasaulio skautus į vieną šeimą. Dabar buvo atvertos durys tarptautiniam jaunimo bendravimui, sąskrydžiams, stovykloms, konferencijoms. O tas turi

begalinės reikšmės draugiškumui, kurio pamatų net nelaimės neįstengia sugriauti. Brolybės ir artimo meilės idealas nenutrūkstama gerųjų darbų grandine surišo meilės ryšiais visų pasaulio tautų ir rasių jaunimą.

Gal geriausia skautų organizacijos kilimo iliustracija bus ta, jei pažymėsime, kad dabar pasaulio skautų brolijoje yra daugiau kaip 3 milijonai berniukų ir apie pusantro milijono mergaičių (*red. p. 2011 m. WOSM nariais buvo per 30 milijonų skautų ir skaučių*).

Ta pačia proga pravertus paminėti ir Lietuvos skautų kilimą.

Skautybė į tarptautinį bendradarbiavimą veda su visomis gimtojo krašto tradicijomis, dvasinėmis vertybėmis, kylančiomis iš tėvynės meilės. Ne vienas yra skaitęs F.W. Foesterio „Jaunuomenės auklėjimą“. Čia tik primitinos tam charekterizuoti jo šios mintys: „Nes aš niekaip neįsivaizduoju žmogaus neprisirišusio visa širdimi prie gimtosios žemės ir gimtųjų žmonių, nemylinčio tautos, kurios būdą jis yra įsikvėpęs nuo pat mažens, kaip savo krašto orą, kurios kalbos jam sakoma kiekvienas meilės ir paguodos žodelis, - tautos, kurios žmonės yra jam lyg broliai, seserys, nes jis turi su jais bendrų švenčių ir bendrų gedulingų dienų. Žmogus yra ne tik savo tėvų vaikas, bet taip pat ir savo krašto, savo tautos ir jos istorijos vaikas“.

Tačiau su tuo pačiu Foersteriu reikia prisiminti, kad ir „iš tikro, mūsų gyslose plaukia visos žmonijos kraujas. Mes nesame vieni – mes negalime atsiskirti nuo žmonijos, ji yra mūsų bendroji motina. Atsiminkime tai visados, sutikę vieną jos sūnų – mūsų brolių... Kaip maldoje, kad mes atname visus žmones, kurie mums yra brangūs ir kuriems mes gero trokštame, neįvardindami kiekvieno skyrium, taip lygiai privalome brolišku jausmu aprėpti ir tolimiausius žmones, kad ir visai jų nepažindami...“

Šiuo pagrindu atauga skautybė.

Lietuviai visada bendradarbiavo su kilnių idėjų pasauliu, pasauliu, kuris nesudaro pavojaus tautinei egzistencijai ir kūrybai. Skautybė gi kilo iš laisvės kraštų, tad ji Lietuvos jaunimo ir buvo širdingai priimta. Skautybė Lietuvoje gimė su pačia nepriklausomybe. Tiesa, pradžioje ji buvo vieniša, kai kieno net pajuokiama. Net ir mokykla jos šiltai nepriglaudė. Tačiau atkaklus pirmųjų pasiryžimas įstengė pasėti ją Lietuvos jaunimo širdyse. Ligi 1924 metų ji išaugo tiek, kad drąsiai įstojo į Tarptautinį Skautų Biurą ir drauge į pasaulio skautų šeimą. Po to ji dar drąsiau kuriasi, įgydama daug jaunimo ir kt. simpatijų.

Didelį džiaugsmą išgyveno Lietuvos skautai, kai BP kelių šimtų savo vienminčių lydimas, 1933 m. aplankė Palangos specialioje priėmimo stovykloje Lietuvos skautišką jaunimą. Keli tūkstančiai mūsų skautų parodė, kad skautybės idėja radusi platų atgarsį ir gyvą pritarimą ir Lietuvoje.

Ten susitiko dvi didelės skautiškos stovyklos, tačiau širdyse juto esą vienoje didelėje skautiškoje šeimoje. Ir vieni ir kiti, išsiskirdami, išsivežė gražiausius bendradarbiavimo jausmus ir pasiryžimą, dirbant savo tėvynėms, kurti gražesnę žmonijos ateitį.

Dievas, tėvynė ir artimo meilė buvo ir bus geriausiu kelrodžiu lietuviams skautams bujoti ir klestėti. Ir ateityje tiems, kuriuos jungia tėvynės ir artimo meilė, Dievas, tikėkim, padės pakelti kančias, vargą, ištrėmimą ir palaimins laisvės pastangas!

***

Meistriškai parengęs skautybei praktiškuosius pamatus ir pajudinę naujojo auklėjimo idėją, BP turėjo duoti jai dar ir teorinį – ideologinį pagrindą. Prieš rašydamas skautų įstatus, jis išsistudijavo visos epochos auklėjamąją literatūrą, ypač kreipdamas dėmesį į riterių gadynės

veikalus. Jis stengėsi apimti ir duoti skautybei visa tai, kas visais laikais kėlė ir kelia žmogų ir kas eina per žmonių kartas ir amžius gyvąja dvasia.

Šių studijų ir ilgametės savo gyvenimo praktikos dėka, pastebėjęs, kad jaunimą ypač pagauna, skatina ir žavi žygiškumas, riteriškas pasišventimas, nuotykingumas, nepaprastumas, BP tuo ataudė organizacijos ideologinę programą, išdėstydamas ją svarbiausiose savo knygose: „Scouting for boys“, „Aids to Scoutmastership“, „Rovering to success“.

Be to, organizacija nuolat gaivino straipsniais jo įstegtuose „The Scout“ laikraštyje, „Scouter“ mėnesiniame žurnale ir kt.

Skautybei stiprinti BP 1919 m. įsteigė Gilwell Parke aukštuosius skautų vadams kursus, kuriuos ir mūsų keli vadai yra baigę.

Visose jo skautams parašytose knygose be praktiškų dalykų pilna žmogaus ir tėvynės meilės pavyzdžių. Kad galėtume atlikti heroišką darbą ar uždavinį, tam neužtenka vien pasišventimo, bet reikia ir supratimo ar žinojimo, kaip tai tinkamai atlikti. Jis todėl ir moko jaunuolį būtinų gyvenimui dalykų. Žinodamas, kad niekas neatliko didelių darbų nepradėjęs nuo mažų, BP įveda privalomą kasdieninį gerą darbėlį. Juk tik tas, kas pradeda nuo mažų darbėlių, su kantrybe juos nuolat atlikdamas, tikrai pasiruoš didelio pasiaukojimo darbams.

Viso skautiško veikimo pagrindą sudaro skautiškasis įstatų dekalogas. Nedidelė tai programa, tačiau, kaip praktika rodo, jaunuolio gyvenimui ji pilnai pakankama. BP savo šią įstatų programą pagrindė principu, kad skautai daugiau mokosi iš praktikos, negu iš taisyklių. Dešimt skautų įstatų, tai nėra ko nors draudimas, bet tai sudaro skautybės ideologijos pagrindą, kurį jaunuoliai pasižada praktiškai įgyvendinti. Taigi čia sukaupti svarbiausi dalykai: idėja, meilė, pozityviškumas ir praktiškumas, o tai ir yra geriausieji veikimo akstinai.

Jis ypač pabrėpė pasitikėjimo reikšmę, kas kiekvieną berniuką, kaip ir

suaugusįjį, pakelia ir skatina. Kad berniukas galėtų tinkamai pasiruošti didžiųjų idealų tarnybai, BP viso auklėjimo programos pagrindan įrašė gamtos meilę. Gerai pažindamas aplinką, nuolat sekdamas stebuklingą gamtos dėsningumą ir grožį, berniukas sugebės visa siela įsijungti tikro gyvenimo harmonijon ir eis į priekį spindėdamas džiaugsmu, valingumu, būdo tvirtumu ir pastovumu.

Ne tik obalsis, bet ir įstatų programa paremta ne draudimo, bet skatinimo kategorijomis. Visas jaunuolio darbas turi remtis jo įsitikinimu, supratimu ir išgyvenimais, o tai ir yra sėkmingas auklėjimasis.

Dėl to ir visa skautiško sąjūdžio sistema remiasi mažųjų bendruomenių – kelių skautų skilčių darbu, skilčių, kurių priekyje stovi kelių skautų pasitikėjimą turįs jų draugas ir brolis.

Tenka dar pastebėti, kad skautybė neveda jaunuolių viena kuria nors – konfesijos ar kurios nors specialybės – kryptimi. Ji, būdama šeimos, mokyklos, bažnyčios papildu, rūpinasi jaunuolius supažindinti su visu tuo, kas naudinga jų būdai, kas reikalinga jiems, kaip geriems būsimiems piliečiams, tauriems ateities žmonėms.

Kelionės, iškylos, stovyklos duoda progos daug ką nejučia, žaidžiant pastebėti, daug ko praktiško išmokti. Ten jaunuoliai turi progos sveikai praleisti laiką, pajusti save didžiajame gamtos santykiyje, keltis su tekančia saule, stebėti jos nusileidimą, draugiškai konferuoti palapinėje lietui lyjant, dirbti ir mankštintis saulės spinduliuose. Juk tai tikriausioji, visapusiškai lavinanti mankšta! Ir BP nepavergė viena kuri sritis, jis nesirengė laimėjimo rekordams, bet naudingam gyvenimui. Savo pavyzdžiu ir patarimu pamokė skautišką jaunimą prasmingai gyventi, kad pateisintų savo buvimą.

BP niekada neprarado pasitikėjimo ateitimi. Paskutinius savo

gyvenimo metus jis praleido Afrikoje – Kenijoje, kurią jis taip labai mylėjo. Iš ten jis parašė keletą padrašinančių žodžių skautams ir jų vadovams, kad svarbiausias dalykas bendrai ir pastoviai taikai pasiekti yra visiškas dvasios pakeitimas žmogiškojo bendradarbiavimo prasme. Tai jo paskutinis pranešimas skautams, ir dėl jo teisybės negali būti abejonės. Skautybė gi ėjo ir eina tuo keliu ir, reikia pasakyti, ji daug prisidėjo žmoniškojo pasaulio sukūrimui.

Skautybė jau pirmaisiais šio amžiaus metais pasaulio jaunimą surišo tais idealais, kuriais šiandien stengiamasi surišti visą pasaulio žmoniją!

BP mirė 1941 m. sausio 8 dieną, praėjęs ilgą didelio patyrimo ir pasiaukojimo kelią. Didžioji pasaulio skautų brolija liūdėjo ir liūdės dėl jo mirties, tačiau ji liko su tvirta viltimi, kad tai, ką BP taip ištikimai kūrė, išliks nebudama audrų daugelyje ateities kartų. BP įkvėpta skautybė tampriai idėjine grandimi apjuosė visą žemę.

***

Daugeliui atrodė, kad nuolat keliaująs ir visada užimtas BP neturės laiko vesti ir liks užsispyrusiu viengungiu. Grįždamas iš vienos Vakarų Indijos kelionės BP susipažino su panele Olave Soames, kurią 1912 m. vedė, įsigydamas sau ne tik ištikimiausią gyvenimo draugę, bet ir ištikimiausią skautiškojo darbo talkininę, kuri vėliau tapo viso pasaulio skaučių seserijos vadove ir šefe.

Ne tik žmona, bet vėliau ir vaikai buvo skautais ir jo kelionių palydovais. Mirdamas BP susilaukė nes anūkų, nors vedė būdamas 54 metų.

1919 metais Baden Powelliai įsigijo Bentley, Hents, rezidenciją, kurią pavadino „Pax Hill“ – taikos kalva, ten BP šeima nuolat gyveno.

***

Daugelis vyresniųjų skautų vadovų BP yra matę ne tik tarptautiniuose sąskrydžiuose, bet ir Palangos stovykloje. Daug kas girdėjo jį kalbant ir gal ne vienam teko ir jam žodė tarti bei delną paspausti.

Tačiau daug kam iš mūsų neteko jo nei matyti, nei girdėti kalbant.

Baden Powellis buvo liesas, neperžemo ūgio, stipraus, bet žemo balso. Kiekviena, kas jį matė, krisdavo į akis graži jo galva ir niekad neklystančios akys. Jis buvo su visais malinus ir labai paprastas.

Praleidęs beveik visą savo gyvenimą kelionėse, jis mėgo pasivaikščiojimą, dažnai tai atlikdavo su savo ištikimais šunimis. Miegodavo dažniausiai verandoje arba prie atviro lango. Anksti keldavo, kasdien atlikdavo rytmetinę mankštą ir papusryčiaudavo po pasivaikščiojimo. Labai mėgo meškeriojimą.

BP vedė milžinišką korespondenciją. Užmegzdavo santykius su naujais žmonėmis, nuolat nepamiršdavo senųjų draugų.

BP rūkė, tačiau jaunimui to nepatarė,

Negalėdamas dėl senatvės lankyti skautų, jis pasinėrė į laukinių žvėrių studijas ir nuolatinėse jų lankymosi vietose jis piešė jų paveikslus.

Dėl savo didžiųjų darbų ir pasiaukojimo jaunimui lordas Baden Powell of Gillwell ir miręs ilgai gyvens kitų visad gyvųjų žmonijos geradarių ir dvasios vadų tarpe ir drauge mūsų širdyse!

Tekstas iš vyr. sktn. St. Jakšto „Tau vadove“ (1977 m.)

Rašant naudotasi:

1. Psktn. inž. Aleksandro ir Vitalijos Jakštų Lordo Baden Powellio of Gillwell pomirtinio 1945 m. „Scouting for Boys“ leidimo BP biografijos vertimo rankraščiu.
2. Dr. B. 1945 metų „Tenderfoot Book“ leidimo BP biografijos vertimo rankraščiu.
3. Sktn. Stasio Dainoros straipsniu „Skautybės įkūrėjas Baden Powell“, „Mūsų Kelias“ Nr. 12 (21), 1946 m.
4. Sktn. Vyt. Jurgučio str. „Pirmojo Skauto Gyvenimas“, 1932 m. „Skautų Aidas“ Nr. 5-7.